

FIIA 11/2013

COMMENT

Sean Roberts
Tutkija
Ulkopoliittinen instituutti

Valju voitto Kremille? > Venäjän syyskuiset aluevaalit tuovat vallanpitäjille odotettujen voittojen lisäksi uusia ongelmia

Venäjän johto tekee parhaansa, jotta Moskovan pormestarinvaali näyttäisi ”edustuskelpoiselta” ja legitiimiltä. Taustalla on maan valtaeliitin kasvava epävarmuus.

Miljoonat venäläiset käyvät äänestämässä 8. syyskuuta järjestettävissä aluevaaleissa. Venäjän eri alueilla järjestetään yhteensä yli 6 800 erillistä vaalia. Kyseessä onkin yksi tärkeimmistä tapahtumista Venäjän politiikassa kalenterissa.

Oppositiolle vuosittain pidettävät aluevaalit tarjoavat arvokasta kokemusta ennen seuraavia, vuonna 2016 järjestettäviä duuman vaaleja. Presidentti Vladimir Putinin hallinnolle välivaalit puolestaan tarjoavat korvaamattoman tilaisuuden palauttaa järjestelmälle legitimitettiin, joka kärsi pahan iskun joulukuun 2011 duumanvaaleissa. Laajamittainen vaalivilppi johti suurimpiin protesteihin joita Venäjällä on nähty sitten 1990-luvun alun jälkeen.

Puolentoista viime vuoden aikana Venäjä on uudistanut vaalilainsäädäntöään. Alueellisten kuvernöörin vaalit on otettu uudestaan käyttöön ja puolueiden rekisteröitymissääntöjä on helpotettu. Molemmilla uudistuksilla on vaikutuksensa syyskuun vaaleihin. Joulukuussa 2011 duumanvaaleihin osallistui vain seitsemän puoluetta, kun nyt rekisteröityneitä puolueita on 54, joista enemmistö osallistuu ensimmäisiin vaaleihinsa. Kuvernöörin vaalit järjestetään yhteensä kahdeksalla alueella. Suurin huomio kohdistuu kuitenkin Moskovan pormestarin-

vaaleihin, joihin on jo liittynyt paljon juonittelua.

Erikoisin näytelmä Moskovan vaalien alla on liittynyt oppositiojohtaja Aleksei Navalnin ehdokkuuteen. Navalni, joka on Putinin ankara kriitikko, rekisteröitiin ehdokkaaksi 17. heinäkuuta, mutta vain Moskovan istuvan pormestarin Sergei Sobjaninin odottamattomalla tuella. Sobjanin ohjeisti Yhtenäisen Venäjä -puolueen Moskovan-osastoa keräämään Navalnin ehdokkuuden tueksi vaadittavia allekirjoituksia Moskovan hallinnollisten alueiden johtajilta.

Heti seuraavana päivänä, 18. heinäkuuta, Kirovin alueellinen tuomioistuimien tuomitsi Navalnin kaivattua viideksi vuodeksi vankeuteen. Oikeudenkäynti oli luonteeltaan enemmän kuin rahtusen verran poliittinen, mutta Navalnin yllättävä vapautus 19. heinäkuuta oli tyystin poliittinen. Tuomioistuimien salali Navalnille väliaikaisen vapautuksen sillä perusteella, että hänen tulisi saada jatkaa vaalikampanjointiaan.

Vallanpitäjät ovat siis nähneet paljon vaivaa varmistaakseen, että Moskovan pormestarinvaalit näyttäisivät avoimilta ja rehellisiltä. Navalnin ehdokkuus lisää äänestysaktiivisuutta ja tuo vaaleihin aidon kilpailun tuntua. Lisäksi se sopii Putinin julkituomaan ajatukseen

siitä, että järjestelmän ulkopuolisen opposition tulisi mittaattaa kannatuksensa vaaleissa.

Navalni voi hyvinkin hyötyä Moskovan Putinin-vastaisesta mielialasta ja selviytyä vaalissa toiselle kierrokselle. Näyttää kuitenkin selvältä, että Sobjaninin asema ei ole uhattuna, vaan hän voittaa itselleen jatkokauden. Näin ”näyteikkuna-vaali” saa Kremlin näkökulmasta toivotun lopputuloksen.

Moskovan vaaleihin liittyvän juonittelun rinnalla havaittavissa on ristiriitaisuuksia, jotka viittaavat siihen, että Venäjän vallanpitäjien keskuudessa on yhä kasvava epävarmuutta.

Vaikka Navalnin ehdokkuus tuokin vaaleihin kaivatun kilpailuasetelman, Kreml toisaalta siunasi Sobjanin kesäkuisen päätöksen vaalien aikaistamisesta kahdella vuodella. Tämä päätös käytännössä kaventaa kilpailua, sillä opposition ehdokkaille jäi vain vähän aikaa vaalikampanjoiden organisoimiseen.

Navalnin ehdokkuus voi lisätä äänestysaktiivisuutta, mutta toisaalta aluevaalien siirtäminen syyskuun alkuun voi heikentää sitä, sillä kampanjointi ajoittuu lomakaudelle. Aiemmin aluevaalit oli hajautettu maalijokakuulle, mutta Kreml hyväksyi vuonna 2012 tehdyn päätöksen kaikkien aluevaalien

---

Ulkopoliittinen
instituutti

Kruunuvuorenkatu 4

PL 400

00161 Helsinki

Puhelin

---

(09) 432 7000

Fax

---

(09) 432 7799

www.fiia.fi

Ulkopoliittinen instituutti on eduskunnan yhteydessä toimiva, riippumaton tutkimuslaitos. Instituutti tuottaa korkeatasoista tutkimusta, joka tukee poliittista päätöksentekoa ja avointa keskustelua niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Instituutin julkaisut käyvät läpi sisäisen editointiprosessin, mutta julkaistavat näkemykset ovat kirjoittajien omia.

pitämisestä samana päivänä syyskuun alussa.

Ja vaikka Navalnin ehdokkuus isotuu hyvin Putinin toiveeseen opposition kannatuksen mittaamisesta vaaleissa, vallanpitäjät eivät näytä olevan varmoja siitä, haluavatko he antaa Navalnin kilpailla vaaleissa vai poistaa hänet kokonaan politiikan pelikentältä.

Vallanpitäjien päättämättömyys on johtanut kehuimpaan mahdolliseen lopputulokseen: Navalni saa vaalikampanjan myötä näkyvyyttä, minkä jälkeen häntä odottaa hyvin todennäköisesti vankila.

Vaikka Navalnin tekemä valitus saamastaan tuomiosta menisi läpi, hän tuskin välttyy vankeudelta. Vuosien 2012 ja 2013 aikana häntä vastaan on nostettu kaikkiaan viisi rikostutkintaa, mukaan lukien kolme muuta kavallustutkintaa. Tuomiomistä tahansa näistä merkitsisi samalla, että Navalni olisi loppuiäkseen tuomittu kelvottomaksi toimimaan julkisessa virassa. On täysin mahdollista, että Navalnin tapaus vain radikalisoi entisestään joitakin opposition jäseniä.

Näyttääkin siltä, että syyskuun vaalit tuovat Putinin hallinnolle valjun voiton. Poikkeuksellinen pyrkimys tuoda Moskovan pormestarinvaaleihin edes rahtunen rehellisen kilpailun makua ei muuta sitä

tosiseikkaa, että maan vaalijärjestelmä toimii yhä kehnommin.

Lisäksi Putinin hallinto joutuu tulevien kuukausien aikana kohtaamaan varmasti lukuisia ongelmia Moskovan ulkopuolella. Vaikka Yhtenäinen Venäjä -puolue menestyykin syyskuun vaaleissa, on vaikea jättää huomaamatta puolueen imagoon liittyviä jatkuvia ongelmia ja suoranaisia loikkauksia pois puolueen riveistä.

Vielä huolestuttavampaa on useilla Venäjän alueilla voimistuva valtaeliitin sisäinen konflikti. Vaalikomissioita ja turvallisuuspalveluja on käytetty opposition ehdokaiden hylkäämiseen vaaleista. Tämä ongelma voi vielä kasvaa nykyistään, jos alueelliset vallanpitäjät alkavat soveltaa Navalnin tapaus ja raivaavat hankalat vastustajat tieltään hämärillä kavallussyytteillä.